

Quant sauns èn las Grischunas ed ils Grischuns?

Ura da dumondas da la sessiun d'avust

■ (anr/fa) Er a sia ultima sessiun ha il parlament fatg viv adiever da la pussaivladad da survegnir infurmaziuns da la regenza. Ina da las dumondas pertutgava las dumondas sezzas. Roland Kunfermann (pcd, Tusaun) ha dumandà quanta lavur ch'i dettia per respunder las dumondas dals parlamentaris e quant che quai custia. Il president da la regenza grischuna Jon Domenic Parolini ha declerà che l'ura da dumondas saja vegnida introducida l'onn 2002 en occasiun da la refurma parlamentara. «Quellas dastgan pertutgar mo ina domena e ston sa laschar respunder facilmain», ha cità or da l'artitgel correspondent da la lescha dal cussegl grond e ditg ch'ins constateschia l'ultim temp la tendenza da far dumondas pli complexas. «En quai che riguarda il temp ch'ins dovra per respunder ina dumonda sa differenziescha quai tut tenor la dumonda, perquai na pon ins betg quantifitgar ils custs», ha ditg Parolini, «per regla èn involvidas en la resposta pliras persunas dals uffizis pertutgads.» I dovria per il solit pliras uras da lavur per respunder. A la dumonda, sch'i dettia era pussaivladads da betg respunder ina dumonda u da la classifitgar sco nunimpurtanta ha respu il president da la regenza che quella empovia da princip da respunder tut las dumondas. «Sch'ina dumonda banduna però il rom prescrit da la lescha sto la regenza sa restrenscher. Quai po avair per consequenza ch'ina dumonda na po, en il cas extrem, er betg vegnir respundida.»

Cuntinuar cun ils programs en vigor
La fin da zercladur è vegni publicità il Rapport da sanadad dal chantun Grischun. «Per prender las dretgas mesiras tar la promoziun da la sanadad èsi indispensabel d'avair a disposiziun cifras segiras davart il stadi da sanadad da la populaziun», ha respu cusseglier guvernativ Peter Peyer ad Agnes Brandenburger (pps, Tschintg Vitgs). Ella vuleva savair quals che sajan ils pli impurtants resultats da quest rapport e nua ch'i fetschia basegn

Cun infurmar vul il chantun pussibilitar ina coesistenza da spassegiaders e ciclistas sin las sendas grischunas. MAD

d'agir. «L'onn 2017 avevan ditg 86 pertschient dals interrogads grischuns da sentir areguard la sanadad bain fin fitg bain. In terz ha ditg ch'els hajan in problem cun la sanadad che duria ditg e stgars 17 pertschient han respu ch'i hajan gronds mals corporals», ha infurmà Peyer e constatà che quai saja significantamain damain che la media svizra ch'importia bundant 22 pertschient. Quai vala tenor el era per la sandad psichica. «Perquai è la regenza da l'avis ch'i saja da cuntinuar cun ils programs existents en ils secturs da promoziun e prevenziun da la sanadad.»

Co vinavant cun las fusiuns?

Ella haja legi en gasetta ch'igl haja dà en Grischun durant mo 20 onns 40 fusiuns da vischnancas, ha ditg Edith Guggelmann (pbd, Tumleatga), «co vai vinavant?» Cusseglier guvernativ Christian Rathgeb ha respu ch'ins dumbria actual-

main sper la fusiun da Cuira e Maladers a la vischnanca da Cuira anc trais ulteriurs projects da fusiun. El ha ditg che la regenza sustegnja anc adina las fusiuns decisas da sutensi, «bottom-up», ed ha menziunà che la regenza s'occupia adina era da la dumonda co finanziar ulteriuras fusiuns da vischnancas: «Actualmain munta l'import reservà per refurmas da vischnancas var 100 milliuns francs, uschia ch'il chantun po cuntinuar a sustegnair finanziarmain ulteriuras vischnancas che vulessan fusiunar», ha ditg Rathgeb.

Procurar per coesistenza sin las sendas

«S'ha augmentada la quantidad da bikers sin sendas stretgas e sin ils pastgs dad alps e datti perquai daplirs conflicts tranter spassegiaders e ciclistas?», ha dumandà Christian Jenny (pld, Scanvetg), e vuli savair tge ch'il chantun fetschia cunter quel svilup. «En vista a la rait dad 11 000 kilo-

meters sendas da spassegiar grischunas nun èsi, cun excepziun da vias fermamain frequentadas sper pendicularas, betg da far quint cun uschè bleras scuntradas», ha ditg cusseglier guvernativ Mario Cavigelli, «uschia datti conflicts en il senn dad accidents che vegnan registrads da la polizia mo darar, e quai en Grischun sco er en auters chantuns en Svizra.» Spassegiaders che s'agitan dals ciclistas datti tenor Cavigelli baingea. Dapi il 2011 analysescha il post specialisà per traffic plaun las reclamaziuns ch'entran tar las organisaziuns turisticas. «Dapi quella giada nun haja però betg dà in augment significant da quella reclamaziun. Tuttina poi dar che l'augment dad e-bikes procura per daplirs conflicts», ha ditg Cavigelli, «cun la campagna d'infurmaziun 'Fairtrail' en il rom dals projects grischunHIKe e grischunE-MTB vul il chantun procurar per ina coesistenza da bikers e spassegiaders sin las sendas.»